

Richard Adams
Ďaleká cesta
za domovom

Ilustroval Aldo Galli

Enormenálny celosvetový bestseller
a najobľúbenejšia detská kniha posledných desaťročí.

ĎALEKÁ CESTA
ZA DOMOVOM

RICHARD ADAMS

ĎALEKÁ
CESTA ZA
DOMOVOM

Ilustroval Aldo Galli

Z angličtiny preložila Lucia Nižníková-Kollárová

slovar

WATERSHIP DOWN © Watership Down Enterprises, 1972

Illustrations © 2012 Aldo Galli

Translation © Lucia Nižníková-Kollárová 2017

Slovak edition © Vydavateľstvo SLOVART, spol. s r. o., Bratislava 2017

ISBN 978-80-556-3044-1

Všetky práva vyhradené. Žiadna časť tejto knihy sa nesmie reprodukovat ani šíriť v nijakej forme ani nijakými prostriedkami, či už elektronickými, alebo mechanickými, vo forme fotokópií či nahrávok, respektíve prostredníctvom súčasného alebo budúceho informačného systému a podobne bez predchádzajúceho písomného súhlasu vydavateľa.

*Venujem JULIET a ROSAMOND –
ako spomienku
na cestu do Stratfordu nad Avonou.*

Poznámka

Oriešková farma skutočne existuje rovnako ako všetky ostatné miesta v knihe. Len pán a pani Caneovci, ich dcérka Luc-ka a robotníci na farme sú vymyslené postavy a nepodobajú sa na žiadnu známu, žijúcu ani nežijúcu osobu.

Podakovanie

Rád by som vyjadril svoju vďaku za pomoc, ktorej sa mi dostalo nielen od rodiny, ale aj od priateľov Rega Sonesa a Hala Summersa, ktorí knihu čítali v rukopise a poskytli mi k nemu cenné pripomienky.

Moje vrúcne podakovanie patrí pani Margaret Appsovej a slečne Miriam Hobbsovej, ktoré celý text prepísali na stroji a veľmi mi tým pomohli.

Za informácie o králikoch a ich spôsobe života sa chcem poďakovať pánu R. M. Lockleymu a jeho pozoruhodnej knihe *Súkromný život králika*. Každý, kto sa túži dozvedieť viac o migrovaní jednoročných jedincov, o stláčaní pachových žliaz na brade, prežívaní mäkkého trusu*, o dôsledkoch premnoženia králičích kolónií, o reabsorpcii oplodnených zárodkov, schopnosti králičích samcov bojovať proti hranostajom a o iných stránkach života králikov, nech si prečíta túto publikáciu.

* Králiky majú prirodzenú fyziologickú zvláštnosť a tou je požíranie tzv. mäkkého trusu. Najmä v noci vylučujú trus, ktorý je mäkkší a svetlejší ako normálny a obsahuje baktérie životne dôležité pri trávení potravy bohatej na vlákniu. V tejto knihe budeme takéto bobky nazývať pelety. Pelety sú pre králiky dôležitým zdrojom bielkovín a vlákniny (pozn. prekl.).

Obsah

Úvod	12
PRVÁ ČASŤ – CESTA	
1 <i>Vývesná tabuľa</i>	19
2 <i>Vrchný králik</i>	24
3 <i>Lieskovcovo rozhodnutie</i>	28
4 <i>Odchod</i>	31
5 <i>V lesoch</i>	36
6 <i>O tom, ako bol El-hréran požehnaný</i>	39
7 <i>Lendri a rieka</i>	42
8 <i>Na druhý breh</i>	45
9 <i>Vrana a fazuľové pole</i>	51
10 <i>Cesta a rašelinisko</i>	56
11 <i>Ťažký pochod</i>	64
12 <i>Neznámy na lúke</i>	68
13 <i>Pohostinnosť</i>	79
14 <i>Ako stromy v novembri</i>	86
15 <i>O kráľovom šaláte</i>	99
16 <i>Zlatobyľ</i>	105
17 <i>Lesklý drôt</i>	110
DRUHÁ ČASŤ – NA KRIEDOVOM KOPCI	
18 <i>Kriedový kopec</i>	125
19 <i>Strach v tme</i>	132
20 <i>Plást a hraboš</i>	141
21 <i>El-hréran by zaplakal</i>	151
22 <i>O tom, ako súdili El-hrérana</i>	161

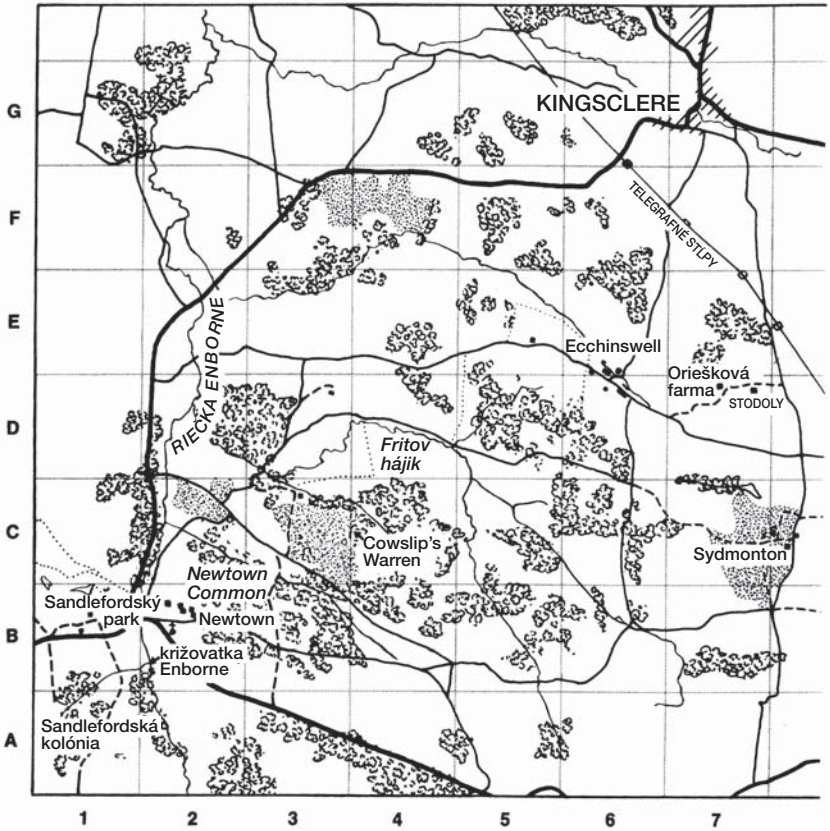
23	<i>Kehár</i>	177
24	<i>Oriešková farma</i>	194
25	<i>Výprava</i>	202
26	<i>Máčik v inom svete</i>	220
27	<i>„Nebol si tam, preto si to nevieš predstaviť.“</i>	224
28	<i>Na úpäť kopca</i>	236
29	<i>Návrat a odchod</i>	244

TRETIA ČASŤ – EFRAFA

30	<i>Nová cesta</i>	253
31	<i>O El-hréranoi a Čiernom králikovi z Inlé</i>	259
32	<i>Cez železnú cestu</i>	272
33	<i>Velká rieka</i>	279
34	<i>Generál Čistec</i>	291
35	<i>Tápanie</i>	299
36	<i>Búrka sa blíži</i>	316
37	<i>Schyluje sa k búrke</i>	321
38	<i>Búrka vypuká</i>	331

ŠTVRTÁ ČASŤ – LIESKARAN

39	<i>Mosty</i>	349
40	<i>Cesta domov</i>	360
41	<i>O Bundášovi Dunčovi a zázračnom Škriatkopsovi</i>	371
42	<i>Správy za súmraku</i>	383
43	<i>Velká hliadka</i>	390
44	<i>Odkaz od El-hrérana</i>	396
45	<i>Opäť na Oriškovej farme</i>	403
46	<i>Hlaváň sa nevzdáva</i>	408
47	<i>Mraky na oblohe</i>	415
48	<i>Dea ex machina</i>	424
49	<i>Lieskovec sa vracia domov</i>	429
50	<i>Koniec leta</i>	433
	<i>Epilóg</i>	441
	<i>Slovníček lapinských výrazov</i>	445

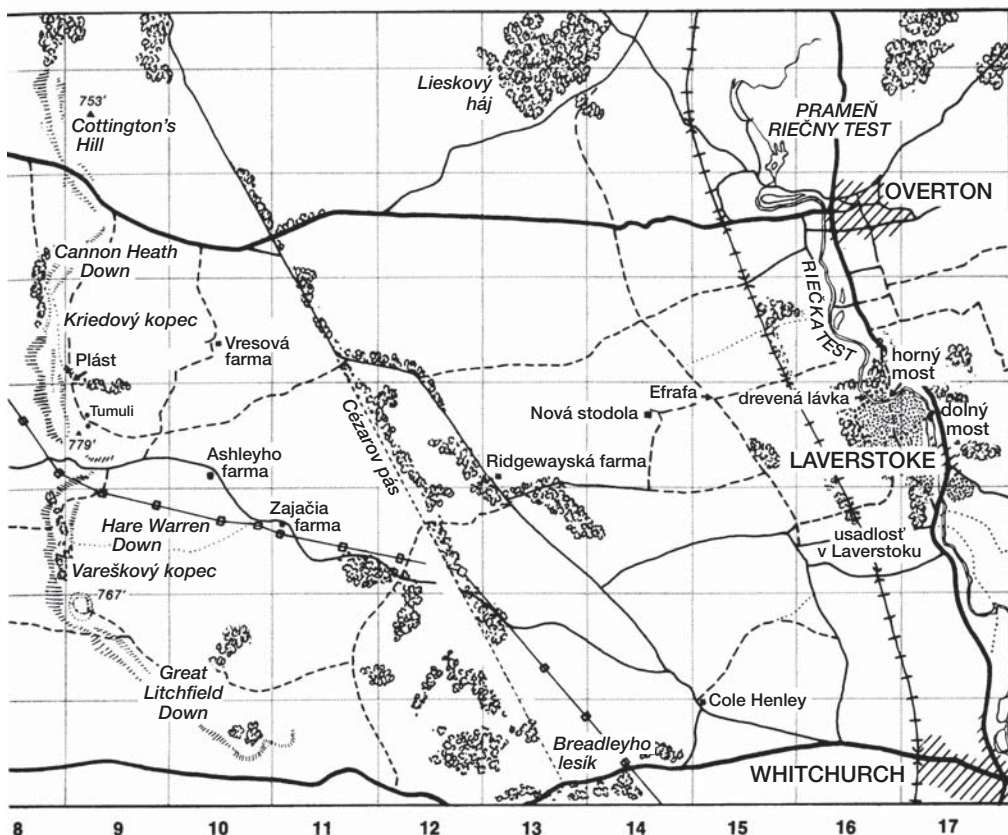

NEWBURY

LEGEND

- hlavná cesta
- vedľajšia cesta
- chodník
- cesta pre kone
- železnica

MAP REFERENCES

1. ČASŤ

1. Príbeh sa začína **A 1**
2. Prechod cez riečku Enborne **B 2**
3. Vresovisko **C 3**
4. Blyskáčova kolónia **C 4**

2. ČASŤ

5. Severovýchodný cíp bukového hája na Kriedovom kopci **D 9**
6. Orieková farma **D 7**

3. ČASŤ

7. Húština, kde Hlaváň stretol líšku **D 12**
8. Miesto, kde králiky prekročili železniciu **D 16**
9. Horný most nad riečkou Test **D 16**
10. Miesto, kde kotvila pramca **D 16**
11. Križovatka v Efrafe **D 15**
12. Tehlový železničný oblúk **D 15**

4. ČASŤ

13. Dolný most a jazierko **D 17**
14. Hájik, kde zaútočila líška **C 13**

Mapu nakreslila Marilyn Hemmett

Úvod

Richard Adams

Vždy keď sme s rodinou niekam cestovali autom, rozprával som svojim dvom dcérkam príbehy. Niektoré z nich všetci poznáte, trebárs *Popolušku* alebo *Jacka, zabijaka obrov*, no väčšinou som improvizoval a to mali moje dcéry najradšej, lebo vedeli, že tieto príbehy nepatria nikomu inému, iba im, a že ich vymýšľam len pre ich potešenie.

Raz, keď sme šli autom skoro stopäťdesiat kilometrov, žobronili, aby som im porozprával príbeh, ktorý ešte nepočuli.

V takýchto situáciách musí byť človek spontánny. Začal som fantazírovať a povedal som prvú vec, ktorá mi v tom okamihu zišla na um. „Kde bolo, tam bolo, žili raz dva králiky. Jeden sa volal Lieskovec a druhý Máčik...“ Niektorým zvieratám som prisúdil vlastnosti skutočných ľudí, ktorých som poznal, preto má každá postava odlišnú, svojráznu povahu. Čajka Kehár dostala vlastnosti bojovníka v nórskom povstaní, ktorého som stretol počas prvej svetovej vojny. Máčik sa podobá na trójsku vešticu Kassandru, ktorú boh Apolón preklial a jej údelom bolo veštiť budúcnosť, hoci jej nikdy nikto neveril. Lieskovcovi som vybral vlastnosti dôstojníka, pod ktorým som slúžil. Mal prirodzené vodcovské schopnosti. Nebol len odvážny, ale i skromný, trochu samotársky a vyznačoval sa prenikavým úsudkom.

Aj Hlaváň sa podobá na dôstojníka, ktorého som poznal, bol to výborný vojak, ktorý do bodky a bezchybne dokázal vykonať to, čo mu prikázali.

Keď som vymýšľal tento antropomorfný príbeh, mal som ustavične na pamäti Rudyarda Kiplinga a jeho *Knihy džungle*. Hoci

moje králiky dokážu myslieť a rozprávať, nikdy nerobili nič, čo by fyzicky nedokázali skutočné králiky.

Príbeh sa, prirodzene, v aute neskončil a ja som v ňom pokračoval každé nasledujúce ráno cestou do školy. A keď konečne nadišiel koniec, Juliet mi povedala: „Ocko, tej rozprávky je škoda. Mal by si ju dať na papier.“ Spočiatku som sa okúňal, ale raz večer, keď som im na dobrú noc čítal z akejsi nie veľmi dobrej knižky, znechutene som ju zahodil do kúta a vyhlásil som: „Veru tak, sám by som to napísal oveľa lepšie!“ Na čo Rosamond poznamenala: „Tak už o tom prestaň rozprávať, ocko, a pusti sa do práce.“ Ale mi naložili! A tak som napokon súhlasil.

Písal som vždy večer, po večeri, a dievčatám som prečítal každý nový odsek. Spontánne ho komentovali, navrhovali zmeny a dodatky, ktoré som zvyčajne prijal (napríklad vtipkár Zvonček vznikol na ich podnet).

Aby boli moje králičie postavy čo najpresvedčivejšie, pomáhal som si dielom známeho anglického prírodovedca a ornitológa R. M. Lockleyho *Súkromný život králika*. Zoznámili sme sa, keď som ho požiadal, aby si prečítal finálny rukopis, ku ktorému prispel viacerými dobrými pripomienkami. Konkrétne si spomínam, že vymyslel kapitolu, v ktorej králiky vyplienili Oriješkovú farmu.

Stali sa z nás priatelia, často sme spolu chodili na prechádzky po okolitej krajine. Dokonca sme spoločne absolvovali výletnú plavbu po Južnom oceáne. (Naše zážitky sme opísali v knihe *Plavba po Južnom oceáne*).

Kriedový kopec skutočne existuje, rovnako ako všetky geografické miesta v knihe. Leží v severnej časti grófstva Hampshire, približne desať kilometrov juhozápadne od Newbury a tri kilometre na západ od dedinky Kingsclere. Ako chlapec som tam často chodil so svojím otcom, ktorý ma učil všetko o vtákoch a kvetoch, a práve vtedy sa vo mne prebudila celoživotná láska k prírode a záujem o prírodné vedy. Kopec patrí medzi prírodné pozoruhodnosti južného Anglicka. Z geologického hľadiska ho tvorí kriedová hornina, aj preto tu žije niekoľko druhov vtákov a rastlín typických výlučne pre kriedové (vápencové) oblasti.

V štátnom katastri sa toto územie nachádza na mapovom liste číslo 174, kde Kriedový kopec nájdete v štvorci číslo 4957. Spolu s mapovým listom 185 pokrývajú celé územie králičieho príbehu.

Králičí jazyk, tzv. lapinčina, vznikala slovo za slovom počas písania príbehu. A to vždy vtedy, keď sa do kontextu žiadalo doplniť králičie slovo, nie výraz vymyslený ľuďmi. Tak napríklad: „vyjsť na povrch za účelom napásť sa“ nie je fráza, ktorú používa človek. Ibaže králiky to slovo potrebujú, takže vzniklo slovo *silflej*. Výraz *tárn* znamená *ochromený* alebo *paralyzovaný strachom*.

Lapinčina používa pre vytvorenie množného čísla podstatných mien koncovku *-il*. Aj to je jeden zo znakov, ktorý ju odlišuje od angličtiny.

Viacere slová sú ovplyvnené arabčinou, napríklad *hraka* a *Ke-hár* (*Behaar* v arabčine znamená *more*.) Niektoré vymyslené výrazy znejú „našuchorene“ (trebárs *Efrafa*), pretože vyjadrujú zvuky, ktoré králiky môžu vydávať pri rozprávaní. Jazyk nemá ustálenú gramatiku ani skladbu. Je to jednoducho nesúrodý súbor podstatných mien, prídavných mien a sloviess. Niektoré sú onomatopoické (napríklad *hrududu*, čo znamená zvuk okoloidúceho traktora.)

Na margo citátov v úvode každej kapitoly Juliet podotkla: „Páčia sa mi. Keď si ich prečítate prvý raz, nechápete, čo majú s príbehom spoločné, ale potom, keď čítate ďalej, pochopíte.“

Ani vo sne by mi nezišlo na um, že sa z knihy stane bestseller. Ponúkol som ju niekoľkým vydavateľstvám a literárnym agentom. Všetci ju odmietli z toho istého dôvodu. „Staršie deti nezapájme, lebo je o králikoch, a to sa im bude zdať detinské. Mladším sa nezapáči, lebo je napísaná štýlom určeným dospelému čitateľovi.“ Odmietol som rukopis akýmkoľvek spôsobom meniť, a tak mi nezostávalo iné, než chodiť od dverí k dverám.

Jedného dňa som v týždenníku *The Spectator* čítal recenziu na knihu *Lesný zázrak*, ktorú napísal viktoriánsky spisovateľ Richard Jefferies. Prvý raz vyšla v roku 1881, druhého vydania sa dočkala o takmer sto rokov neskôr. Napadlo mi, že vydavateľa, ktorý ju vydal, by moja knižka mohla zaujať. Chápal som, že Rex

Collins je malý vydavateľ s nevelkým kapitálom, ale povedal som si, že nemám čo stratiť. Skontaktoval som sa s ním a ponúkol som mu rukopis naklepaný na stroji.

Môj odhad bol správny. Rex Collins moju knihu okamžite prijal. A bol to on, kto jej dal názov *Watership Down*.

Prvé vydanie vyšlo v skromnom náklade dvetisícpäťsto výťažkov, viac si vydavateľ nemohol dovoliť. A hoci nemal veľa peňazí, urobil ešte niečo: poslal jeden exemplár každému recenzentovi, čo v Londýne niečo znamenal. To všetko sa stalo v novembri 1972.

Zaplavilo ma množstvo pochvalných recenzií. Prvé vydanie sa rýchlo vypredalo a mnohí sa sťažovali, že si chcú kúpiť vlastnú knihu, no nikde ju nemôžu zohnať.

V tú zimu ju prijalo do tlače newyorské vydavateľstvo Macmillan. To, čo nasledovalo, nemožno nazvať inak než úsmevný paradox. Americké vydanie upútalo pozornosť knižného trhu vo Veľkej Británii, a tak sa kniha cez Ameriku dostala naspäť do Anglicka (vo vydavateľstve Penguin vyšla v roku 1974).

V roku 1976 ju vydali s prekrásnymi ilustráciami Johna Lawrencea. Odvtedy vychádza nepretržite v rôznych prekladoch po celom svete.

Každý rok dostávam množstvo pošty od fanúšikov, od ľudí všetkých vekových kategórií. Po vzore vojvodu z Wellingtonu sa snažím každému z nich osobne odpovedať.

Som šťastný, že kniha si našla široké spektrum čitateľov a vyvolala taký ohromný ohlas (hoci dôvod je pre mňa stále viac-menej nepochopiteľný).

Na záver by som rád zdôraznil, že táto rozprávka nie je alegóriou ani podobenstvom. Je to jednoducho príbeh o králikoch, ktorý som vymyslel počas dlhej cesty autom.

PRVÁ ČASŤ

Cesta

Vývesná tabuľa

NÁČELNÍK ZBORU: Nože sa neplaš, dievča! Prečo bedákaš?

KASSANDRA: Dom páchne krvou, ktorú práve preliali!

NÁČELNÍK ZBORU: To asi vôňa žertvy stúpa z oltárov.

KASSANDRA: Ba nie, tak páchnu hroby – takou dusnotou.

Aischylos, *Agamemnón*
(preložil Vojtech Mihálik)

Prvosienky odkvitli. Na okraji lesa, na otvorenom priestranstve zvažujúcom sa k starému plotu a v priekope zarastenej ostružinami, zostalo medzi bažankou a koreňmi dubov už len zopár škvŕn vyblednutej žltej. Horná časť poľa na druhej strane plotu bola posiatá králičími dierami. Tráva bola miestami celkom obžratá, všade sa povalovali kôpky suchého trusu, cez ktoré prerástli akurát trsy starčeka. O sto metrov ďalej, na úpätí svahu, tiekol potok, sotva meter široký, spolovice zarastený záružlím, potočnicou a veronikami. Vozom vyjazdené koľaje sa ťahali ponad tehlový priepust a stúpali do protihľehého svahu až k bráničke v živom plote stlačenej z piatich dosák. Bránička viedla na cestu.

Májový západ slnka farbil oblaky dočervena a do súmraku zostávala ešte polhodina. Suché úbočie sa hemžilo králikmi – podaktoré ohrýzali riedku trávu blízko svojich dier, iné sa pustili o kúsok ďalej hľadať púpavu alebo prvosenky, čo ušli pozornosti ostatných. Sem-tam sa nejaký vzpriamil na mravenisku, s nastraženými ušami sa rozhliadal dookola a vetril. No nerušený spev drozda na okraji lesa naznačoval, že sa niet čoho báť, a na druhej

strane pozdĺž potoka, všade, kam až oko dohliadlo, vládli ticho a pokoj. Kolónia bola v bezpečí.

Na kopčeku neďaleko divej čerešne, na ktorej vyspevoval drozd, sa nachádzalo niekoľko dier takmer ukrytých v ostružine. V zelenom šere, bok po boku, sedeli pri ústí jednej z nich dva králiky. Ten väčší sa po chvíli pohol, skĺzol pozdĺž násypu, preliezol cez priekopu a vybehol na lúku. Druhý sa za okamih pustil za ním.

Prvý králik sa zastavil na fliačiku zaliatom slnkom a zadnou labkou sa rýchlymi pohybmi poškrabal v uchu. Hoci bol mladý a ešte nedorástol do plnej váhy, nevyzeral utrápene ako väčšina „poškrabkov“ – radových králikov v prvom roku života, ktoré, ak nemali výnimočný pôvod alebo nezvyčajný vzrast či silu, starší odstrkovali, takže žili na okraji kolónie, často i pod šírým nebom, ako sa len dalo. Tento králik však budil dojem, že vie, ako sa o seba postarať. Pôsobil prešibane a životaschopne, obzeral sa okolo seba a prednými labkami si trel ňufák. Keď sa uistil, že je všetko v poriadku, stiahol uši a začal sa páť.

Jeho spoločník nepôsobil tak sebaisto. Bol drobný, mal veľké, vypúlené oči a spôsobil, akým zdvíhal hlavu a rozhliadal sa, nenaznačoval opatrnosť, skôr ustavičný nepokoj a napätie. Stále pohyboval ňufákom, a keď na bodliak za jeho chrbtom priletel čmeliak, nadskočil a otočil sa tak prudko, že dva králiky neďaleko od neho vyštartovali k diere, až kým ho ten bližší, samec s čiernymi končekmi uší, nespoznal a nezačal sa znova páť.

„To je len Máčik,“ poznamenal. „Už zasa ho vyplašila mäsiarka. No tak, Rešetliak, o čom sme to hovorili?“

„Máčik?“ začudoval sa druhý králik. „Prečo ho tak volajú?“

„Vieš, bol piaty vo vrhu, posledný a najmenší. Je zázrak, že ho ešte nič neulovilo. Vravievam: človek ho nezbadá a líške nestojí za námahu. Musím však uznať, že vie, ako sa vyhnúť nebezpečenstvu.“*

* Králiky vedia počítat do štyroch. Akékoľvek číslo nad štyri je *hrér* – veľa alebo milión. Číslovku *U Hré* používajú na hromadné pomenovanie všetkých králičích nepriateľov (alebo *elil*, ako im tiež hovoria) – líšok, hranostajov, lasíc, mačiek, sov, ľudí a podobne. Keď sa Máčik narodil, vo vrhu bolo pravdepodobne viac ako päť mláďat, skrátka, bolo ich ako maku, preto jeho meno *Hré-trú* znamená „Malý z milióna“, teda najmenší z mnohých alebo, ako sa vraví, „nedochôdča“.

Malý králik prihopkal na dlhých zadných nohách k svojmu spoločníkovi.

„Poďme o kúsok ďalej, Lieskovec,“ povedal. „Dnes večer sa mi tu niečo nezdá, ale neviem presne povedať čo. Nezájdeme k potoku?“

„Dobre,“ súhlasil Lieskovec. „Mohol by si mi nájsť prvosienku. Ak ju nedokážeš nájsť ty, potom nikto.“

Pustil sa dolu svahom, v tráve sa za ním ťahal jeho tieň. Keď došli k potoku, začali spásaa trávu a sústredene prehľadávali miesta neďaleko vozmi vyjazdených koľají.

Netrvalo dlho a Máčik objavil to, čo hľadali. Prvosienky predstavujú pre králiky lahôdku a koncom mája ich v okolí kolónie, akokoľvek malej, bývalo už len poskromne. Táto ani nevykvitla a jej ploché, rozložené listy sa ukrývali vo vysokej tráve. Ledva sa do nej pustili, keď sa k nim z druhej strany neďalekého dobytčieho brodu prihnali dva králiky.

„Prvosienka?“ ozval sa jeden. „Výborne – pekne ju nechajte na pokoji. No tak, vypadnite,“ posúril ich, keď Máčik váhal. „Ste hluchí či čo?“

„Máčik ju našiel, Brečtan,“ ohradil sa Lieskovec.

„A my ju zožerieme,“ zachechtal sa Brečtan. „Prvosienky sú len pre členov Ovsly* – to určite viete. A ak nie, radi vás poučíme.“

Máčik sa pobral preč. Lieskovec ho dohonil na tehlovom priepuste.

„Už mi to lezie na nervy,“ zašomral. „Stále to isté dookola. ‚Pozri na tie pazúry, tá prvosienka je moja.‘ ‚Pozri na tie zuby, tá nora je moja.‘ Poviem ti, ak sa raz dostanem do Ovsly*, budem sa k odkundesom správať oveľa slušnejšie.“

* Takmer všetky kolónie majú *Ovsly*, teda skupinu silných alebo šikovných králikov – dvojročkov alebo starších, ktorí obklopujú Vrchného králika a jeho samicu, dohliadajú na dodržiavanie pravidiel a udržiavajú poriadok. Ovsly sú rôzne. V jednej kolónii to môže byť skupina bojovníkov, v inej sa Ovsly môže skladat z bystrých strážcov alebo zo záhradných dobyvateľov. Niekedy sa medzi nich dostane dobrý rozprávač, jasnovidec alebo králik obdarený silnou intuíciou. V tomto čase mala Ovsly v sandlefordskej kolónii prevažne vojenský charakter (hoci, ako sa ukáže neskôr, menej autoritatívny ako inde).

„Ty máš aspoň šancu dostať sa medzi nich,“ poznamenal Máčik. „Ešte si ani nedorástol a už teraz si väčší, než kedy budem ja.“

„Vari si nemyslíš, že im ťa nechám napospas?“ zamračil sa Lieskovec. „Ak mám byť úprimný, občas by som odtiaľto nadobro vypadol. Ale nekazme si večer. Vieš čo? Poďme na druhú stranu potoka. Tam býva menej králikov, aspoň budeme mať trochu pokoja. Ibaže by si mal pocít, že to nie je bezpečné,“ dodal.

Tón, akým to vyslovil, naznačoval, že si je vedomý, že Máčik dokáže akúkoľvek hrozbu odhadnúť oveľa lepšie než on sám, a z Máčikovej odpovede bolo zrejmé, že v tomto majú medzi sebou už dávno jasno.

„Nie, niet sa čoho báť,“ povedal. „Ak sa mi bude zdať, že sa niečo deje, poviem ti. To, čo tu teraz cítim, nie je bezprostredné nebezpečenstvo. Je to – neviem – čosi ťaživé ako ticho pred búrkou, nedokážem to pomenovať, ale mám z toho strach. Tak či onak, idem s tebou.“

Prebehli cez tehlový priepust. Tráva pri potoku bola vlhká a hustá, králiky zamierili hore do kopca, aby našli suchšiu pôdu. Časť úbočia bola v tieni, lebo slnko zapadalo priamo pred nimi, a Lieskovec, ktorý chcel nájsť vyhriate a suché miesto, sa ťahal stále ďalej, až kým sa neocitli takmer pri ceste. Zastali pri bráničke a vypleštili oči.

„Máčik, čo je to? Pozri sa!“

Kúsok pred nimi bola čerstvo rozrytá zem. Na tráve ležali dve kôpky hlíny. Do výšky cezmínových kríkov v živom plote sa týčili dva koly páchnuce od kreozotu a čerstvej farby a tabuľa, čo bola na nich pripevnená, vrhala na hornú časť lúky dlhý tieň. Pod jedným z nich ležalo zabudnuté kladivo a niekoľko klinec.

Králiky prehopkali okolo tabule, posadili sa za ňu do žihľavy a znechutene krčili ňufákmi nad zápachom cigaretového ohorka kdesi v tráve. Znenazdajky sa Máčik zachvel a skrútil do kľbka.

„Ach, Lieskovec. Tak odtiaľto to ide! Už to viem – čosi veľmi zlé! Je to strašné a je to čoraz bližšie.“

Začal kňučať od strachu.